

ELUKESTVA ÕPPE MITMETÄHENDUSLIKKUS

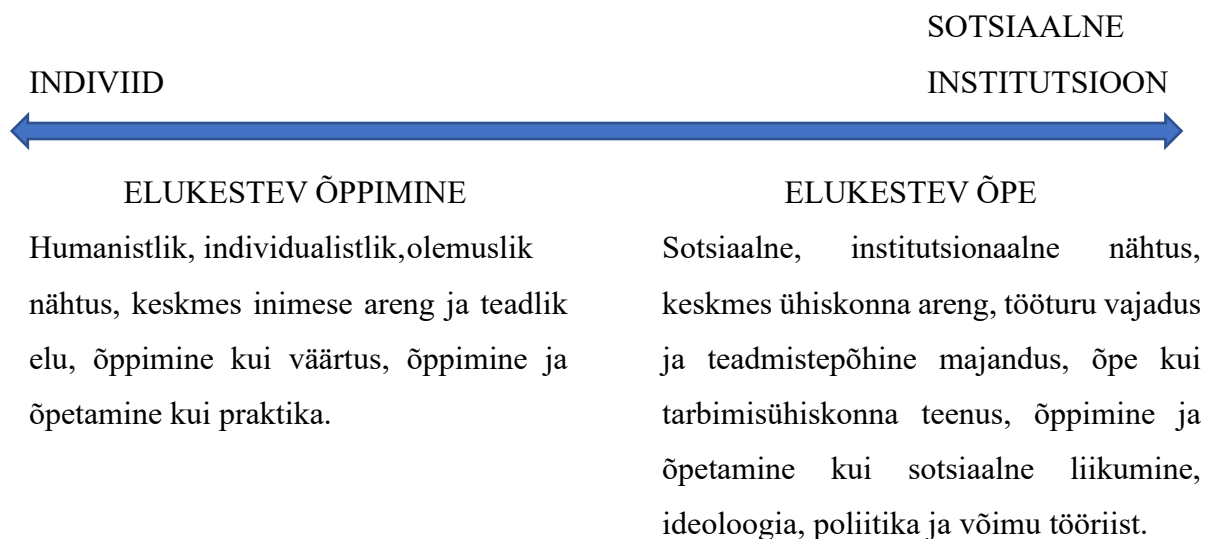
Koostas: Triin Rõõmusoks, Jarvis (2009) põhjal, 01.03.2023.

Elukestev õpe on mitmetähenduslik nähtus, mida võib seletada individuaalse ja institutsionaalse protsessina, sotsiaalse liikumise ja kaubana, praktika ja poliitikana. Seetõttu tuleb elukestva õppe uurimisele läheneda mitmete erinevate teadusdistsipliinide abil.

Mind kõnetab varasemast tuttav Jarvise seletus **elukestvale õppimisele kui individualistlikule fenomenile**. *See on kogu elu hõlmavate protsesside kombinatsioon, milles inimene tervikuna – keha (geneetiline, füüsiline ja bioloogiline) ja vaim (teadmised, oskused, hoiakud, väärtused, emotsioonid, uskumused ja tähendused) – kogeb sotsiaalseid olukordi, mille tajutud sisu muundatakse kognitiivselt, emotsionaalselt või praktiliselt (või nende kombinatsioonina) ning integreeritakse üksikisiku elukäiku, mille tulemuseks on pidevalt muutuv (või kogenum) inimene (Jarvis, 2006).*

Avastasin enda jaoks Jarvise seletuse **elukestvale õppele kui sotsiaalsele ja institutsionaalsele fenomenile**. *Iga võimalus, mis on tehtud kättesaadavaks mistahes sotsiaalse institutsiooni poolt ja iga protsess, mille kaudu indiviid saab globaalses ühiskonnas omandada teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtusi, emotsioone, uskumusi ja tähendusi (Jarvis, 2007).*

Mõeldes elukestva õppe humanistliku-individualistliku ja sotsiaalse-institutsionaalse käsitluse suhtele, võiks need nähtused paigutada ühisele teljele, kus ühe pooluse tähiseks on indiviid ja teise pooluse tähiseks on mistahes sotsiaalne institutsioon. Poolused toimivad elukestva õppimise ja elukestva õppe osaliselt kattuvatel väljadel, millel avalduvad elukestva õppe fenomeni nii sotsiaalse liikumise kui kauba ja nii praktika kui poliitika tähendused ning koosmõjud.

Elukestva õppe kui sotsiaalse liikumise:

- **eesmärgid:** luua õppimise või eesmärgipärase õppimise kultuur; toetada elukestvat õpet ning edendada koostöö, kaasamise ja teostamise abil sotsiaalset ja majanduslikku uuenemist (DfEE, 1998);
- **sotsiaalne alus:** professionaalsed koolitajad, sageli ka üks konkreetne organisatsioon;
- **tegevusviisid** (meetmed): ühiskonna eri kihtide mõjuisikute veenmine konverentside, publikatsioonide ja avalike loengute abil, elukestva õppe kui hea uudise/uuenduse reklaam;
- **organisatsioonid:** erinevad organisatsioonid, nii haridusvaldkonnast, kui ka mujalt; õppivate piirkondade koostöösuhetes on liikumisega seotud ka äri- ja tööstussektori organisatsioonid.

Elukestva õppimise ja õppe fenomenide puhul ilmnevad tähenduste ja nende vastastikmõju vastuolud:

- elukestev õppimine on vastus muutusele endale; elukestva õppe fenomeni esitletakse muutuste toetajana, ent samas on see vaid vastus globaalsele survele;
- elukestva õppimise vajadus; elukestva õppe surve ja sund õppida;
- elukestev õppimine kui inimelu ja ühiskonda rikastav nähtus; elukestev õpe kui inimeste ja perede terviklikkust, kultuuride ning ühiskondade erisust ja mitmekülgset õõnestav nähtus;
- elukestev õppimine kui väärtus; elukestev õpe kui majanduse ja võimu tööriist;
- elukestva õppimise keskseks väärtuseks on õppimise protsess; elukestva õppe keskseks väärtuseks on õppimise tulemus, õppimisele ei osata omistada veel piisavalt sotsiaalset väärtust.

Kuidas rakendada õppivate linnade ja piirkondade kontseptsiooni sel moel, et oleks võimalik kirjeldatud vastuolusid ületada?